

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.243/2024/10.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes, a tanács elnöke
Dr. Tuba István Krisztián, előadó bíró
Dr. Domonyai Alexa, bíró
Dr. Kardos Andrea, bíró
Dr. Schmidt Péter, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. november 19.
Az ügy tárgya: lopás büntette
Terhelt: terhelt1

Elsőfok: Gyöngyösi Járásbíróság, 9.Bpk.119/2023/3., büntetővégzés, tárgyalás mellőzése, 2023. május 10. (jogerő: 2023. június 8.)

Másodfok: -

Az indítvány előterjesztője: Heves Vármegyei Főügyészség
Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés iránt

Rendelkező rész

A Kúria a lopás büntette miatt terhelt1 ellen folyamatban volt büntetőügyben a Heves Vármegyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Gyöngyösi Járásbíróság 9.Bpk.119/2023/3. számú büntetővégzését hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 21.000 (huszonegyezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] **I.** A Gyöngyösi Járásbíróság a 2023. május 10. napján, tárgyalás mellőzésével meghozott, 9.Bpk.119/2023/3. számú büntetővégzésével terhelt1 terhelttel szemben lopás büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont és (3) bekezdés b) pont ba) alpont] miatt 350 napi tétel pénzbüntetést szabott ki. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1.200 forintban állapította meg. Rendelkezett a pénzbüntetés részletekben történő megfizetéséről és a meg nem fizetésének következményeiről, valamint a magánfél részére fizetendő kártérítés és illeték összegéről is.

[2] Tárgyalás tartását az ügyben nem kérték, a büntetővégzés kézbesítésére az ügyészség részére 2023. május 30. napján, a terhelt részére 2023. május 31. napján került sor, az 2023. június 8. napján jogerőre emelkedett.

[3] **II.** A jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen a Heves Vármegyei Főügyészség 2024. február 25. napján terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (2) bekezdés d) pontjára és a Be. 608. § (1) bekezdés c) pontjára alapítottn, a büntetővégzés hatályon kívül helyezésére iránt.

[4] Álláspontja szerint a jogerős büntetővégzéssel elbírált cselekmény minősítése téves, a terhelt által elkövetett bűncselekmény helyesen folytatólagosan, a Btk. 375. § (1) bekezdésbe ütköző információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntette.

[5] Indoka szerint az ügyben a célzat és az eredmény fennállása egyértelműen megállapítható, ahogy elkövetési magatartásként a valótlan tartalmú adat bevitele, azaz a ténylegesen lemerített termékektől eltérő, attól olcsóbb árucikkeknek a pénztárgép érintőképernyőjén történő megjelölése is. Az önkiszolgáló pénztárrendszer a Btk. 459. § (1) bekezdés 15. pontja alapján információs rendszernek minősül. A vármegyei főügyészség általános élettapasztalatnak tartotta, hogy az önkiszolgáló pénztár igénybevétele egy – vásárlók által is könnyen kezelhető – számítógépes szoftver használatát jelenti. Kifejtette, hogy a jogerős határozatban elbírált bűncselekmény elkövetési magatartásának a lényege az önkiszolgáló pénztárba történő szándékoltn téves adatbevitel. A Btk. 375. § (1) bekezdésében írt bűncselekménynek nem feltétele az adatbevitel jogosulatlansága. A vádlott jogosult, sőt kötelezett volt az adatbevitelre, de szándékosan téves adatokat vitt be, amivel magának hasznot szerzett, a sértettnek pedig kárt okozott, így az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntettének törvényi tényállása maradéktalanul megvalósult. Rámutatott, hogy a lopás esetén az elkövetési érték az eltulajdonított dolog értéke, a jogerős határozat azonban a lopásként történő minősítés ellenére a különbözetet, azaz a sértett tényleges kárát tekintette elkövetési értéknek, amely ugyancsak arra utal, hogy a minősítés téves.

[6] A BH 1994.648. számon közzétett eseti döntésre utalva kifejtette, hogy az a jelen ügyben nem irányadó és a tényállás (elkövetési mód) alapján az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntette a helyes minősítés.

[7] Álláspontja szerint a bűncselekmény téves minősítésében megnyilvánuló törvénysértés a büntető anyagi jog szabályainak megsértéséből eredő felülvizsgálatra [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont] nem ad okot, ugyanakkor a Be. 21. § (5) bekezdés 6. pontjában, illetve a Be. 608. § (1) bekezdés c) pontjában írtakra figyelemmel a cselekmény információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntetteként való minősítése eljárásjogi okból történő felülvizsgálatra alapot adó, abszolút hatályon kívül helyezési okot valósít meg, ami a Be. 649. § (2) bekezdés – helyesen – d) pontja szerint a felülvizsgálati eljárásban vizsgálható,

és ebben az esetben a felülvizsgálati indítvány benyújtása az 1/2021. Büntető jogegységi határozat 1. pontja értelmében határidőhöz nem kötött.

[8] Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a Kúria a Be. 663. § (2) bekezdése alapján a Gyöngyösi Járásbíróság 9.Bpk.119/2023/3. számú büntetővégzését helyezze hatályon kívül, és az Egri Járásbíróságot, mint az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

[9] A Legfőbb Ügyészség BF.160/2024/4. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt annak helyes indokainál fogva fenntartotta, azzal egyező indítványt terjesztett elő.

[10] A terhelt védője a felülvizsgálati indítvánnyal kapcsolatban észrevételt tett, amely szerint a felülvizsgálati indítvány elkésett. Álláspontja szerint a felülvizsgálati indítvány egyértelműen a terhelt terhére előterjesztettnak minősül, ezért annak előterjesztésére a Be. 652. § (3) bekezdése alapján a jogerős határozat közlését követő 6 hónapon belül kerülhetett volna sor, a főügyészség pedig indítványát 8 hónap után terjesztette elő. Megjegyezte még, hogy a bűncselekmény csekély tárgyi súlyára, a jelentős időmúlásra és a büntetési tételkeret maximumának változatlanosságára tekintettel az eljárás a terhelt szempontjából méltánytalan bűnügyi költségviselést is jelent, így kérte a terhelt költségek alóli mentesítését is.

[11] **III.** A vármegyei főügyészség felülvizsgálati indítványa az alábbiak szerint – az időközben bekövetkezett jogszabályváltozásra figyelemmel – nem foghat helyt.

[12] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügyszövevény határozattal szembeni jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[13] A felülvizsgálati eljárást a hatályos Be. szabályai szerint kell lefolytatni, de a felülvizsgálatot a támadott határozat meghozatala idején hatályos eljárási szabályok alapulvételével kell elvégezni (Bfv.II.919/2022/31.).

[14] Az ügyészség a Be. 650. § (1) bekezdése alapján a terhelt terhére, míg a Be. 651. § (2) bekezdés a) pontja szerint a terhelt javára is jogosult felülvizsgálati indítványt előterjeszteni. A terhelt terhére a Be. 652. § (3) bekezdése értelmében a jogerős ügyszövevény határozat közlésétől számított 6 hónapon belül, míg javára a Be. 652. § (4) bekezdése alapján határidő nélkül terjeszthet elő az arra jogosult felülvizsgálati indítványt.

[15] A Kúria a felülvizsgálati indítványt elutasítja, ha az elkésett [Be. 656. § (2) bekezdés c) pont].

[16] A Be. nem tartalmaz törvényi rendelkezést külön az eljárási szabálysértésen alapuló felülvizsgálati indítvány előterjesztésének határidejére. Ugyanakkor az 1/2021. BJE határozat 1. pontja kimondja, hogy az eljárási szabálysértés [Be. 649. § (2) bekezdés] miatt előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nincs iránya. A főügyészség a felülvizsgálati indítványát eljárási szabálysértésre hivatkozva jelentette be, és azt a Legfőbb Ügyészség változatlan tartalommal fenntartotta, vagyis az indítványban megjelölt ok alapján az nem tekinthető a terhelt terhére benyújtottnak.

[17] Az ügyészség mind a terhelt javára, mind terhére nyújthat be felülvizsgálati indítványt, így az eljárási szabálysértés miatt előterjesztett, a jogegységi határozat alapján irány nélküli indítvány benyújtására is jogosult (Bfv.I.718/2021/8.).

[18] A felülvizsgálati indítvány benyújtására nyitva álló határidő vizsgálata során arra figyelemmel, hogy a büntetőeljárási törvény kizárólag a terhelt terhére és javára benyújtott felülvizsgálati indítványokat ismer az indítvány benyújtásának határideje meghatározásánál, a logika szabályaiból is az következik, hogy amennyiben a felülvizsgálati indítvány nem

irányul a terhelt terhére, akkor a Be. 652. § (3) bekezdésében meghatározott határidő nem érvényesül.

[19] Mindezek alapján jelen ügyben az indítványt jogosulttól származónak és határidőn belül benyújtottnak kell tekinteni, amely a törvényben meghatározott felülvizsgálati okot és annak indokait is tartalmazza. Mindezek tükrében a Heves Vármegyei Főügyészség felülvizsgálati indítványának elutasítására – a védő érvelésével szemben – nincs törvényes lehetőség.

[20] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés c) pont záró fordulata értelmében ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha a bíróság más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el.

[21] Az illetékességi szabályok azt határozzák meg, hogy az azonos hatáskörű bíróságok közül melyik köteles elbírálni az ügyet. A bíróság illetékességére vonatkozó törvényi szabályozás rendeltetése a bűncselekmények elsőfokú elbírálásának területi alapon történő szétosztása. Az illetékesség jogintézményének természetéből adódóan az illetékességi okok meghatározása főszabályként a területi elven alapul, eszerint az általános illetékességi ok a bűncselekmény elkövetésének helye [Be. 21. § (1) bekezdés].

[22] A Be. 21. § (5) bekezdés 6. pontja értelmében a törvényszék székhelyén lévő járásbíróság, a Fővárosi Törvényszék területén a Pesti Központi Kerületi Bíróság jár el a vármegye, illetve a főváros területére kiterjedő kizárólagos illetékességgel a gazdasági csalás, az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás – kivéve a Btk. 374. § (6) bekezdés a) pontja szerinti gazdasági csalást, valamint a Btk. 375. § (4) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerinti különösen jelentős kárt okozó információs rendszer felhasználásával elkövetett csalást – esetén.

[23] Azt, hogy a felülvizsgálati indítvánnyal támadott ügyben eljáró bíróság hatáskör vagy illetékesség hiányában járt-e el, nemcsak a jogerős ügydöntő határozatban megállapított minősítés alapján, hanem a jogerős ítélet tényállásában megállapított tényekre alapozva is vizsgálni szükséges.

[24] Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által a felülbírálat során megalapozottnak tartott, így a felülvizsgálatban is irányadó történeti tényállás lényege a következő.

[25] terhelt1 terhelt 2022. július 23. napján a cím1 szám alatti üzlet Áruházba ment a feleségével és a barátjával vásárolni. 12 óra 47 perckor a 138. számú önkiszolgáló kasszájánál a vásárolt termékek egy részét beszkennele a pénztárgépbe, míg a kosárban lévő termékek közül a jázmin rizst, a paradicsomot, a citromot, a sárgabarackot, valamint az almapaprikát lemérte, majd azokat piros új burgonyaként megjelölve a tényleges árnál jóval olcsóbb árat vitt a pénztárgépbe. A terhelt ezt követően 17.017 forintot fizetett két tranzakcióban, azonban az áruházból elvitt árucikkek valós ára ennél 10.335 forinttal több volt, így a terhelt azokat eltulajdonította.

[26] terhelt1 2022. július 31. napján a cím1 szám alatti üzlet Áruházba ment a feleségével és a barátjával vásárolni. 12 óra 59 perckor, a 146. számú önkiszolgáló kasszájánál a vásárolt termékek egy részét beszkennele a pénztárgépbe, míg a kosárban lévő termékek közül a fagyasztott hasábburgonyát, a paradicsomot, a paprikát és sertés lapockát lemérte, majd piros új burgonyaként, illetve vöröshagymaként megjelölve a tényleges árnál jóval olcsóbb árat vitt a pénztárgépbe. Ezt követően 20.142 forintot fizetett két tranzakcióban, azonban az áruházból elvitt árucikkek valós ára ennél 4.172 forinttal több volt, így a terhelt azokat eltulajdonította.

[27] terhelt1 terhelt 2022. augusztus 7. napján a cím1 szám alatti üzlet Áruházba ment a feleségével és a barátjával vásárolni. 14 óra 9 perckor, a 147. számú önkiszolgáló kasszájánál a vásárolt termékek egy részét beszkenelte a pénztárgépbe, míg a kosárban lévő termékek közül a Karaván szemes kávét, az őszibarackot, a trappista sajtot, az Ariel folyékony mosószert, a sárgadinnyét, a görögdinnyét, valamint a sertéslapockát lemérte, majd piros új burgonyaként megjelölve a tényleges árnál jóval olcsóbb árat vitt a pénztárgépbe.

[28] Ezt követően 19.166 forintot fizetett két tranzakcióban, azonban az áruházból elvitt árucikkek valós ára ennél 20.023 forinttal több volt, így a terhelt azokat eltulajdonította.

[29] terhelt1 2022. augusztus 8. napján ismét a cím1 szám alatti üzlet Áruházba ment vásárolni. 11 óra 28 perckor, a 146. számú önkiszolgáló kasszájánál a vásárolt 6 flakon ásványvizet beszkenelte a pénztárgépbe, míg a nála lévő 2 darab fehér festéksprayt lemérte, majd piros új burgonyaként megjelölve a tényleges árnál jóval olcsóbb árat vitt a pénztárgépbe. Ezt követően 755 forintot fizetett, azonban az áruházból elvitt árucikkek valós ára ennél 5.013 forinttal több volt, így a terhelt azokat eltulajdonította.

[30] A terhelt 2022. augusztus 27. napján a cím1 szám alatti üzlet Áruházba ment a feleségével és a barátjával vásárolni. 14 óra 31 perckor, a 148. számú önkiszolgáló kasszájánál a vásárolt termékek egy részét beszkenelte a pénztárgépbe, míg a kosárban lévő termékek közül a vegyes savanyúságot, a nektarint, a sárgabarackot, a fokhagymát, a sárgadinnyét lemérte, majd vöröshagymaként megjelölve, illetve 2 darab fél kilós Bükki parasztkenyeret 1 kilogrammos félbarna kenyérként megjelölve a tényleges árnál jóval olcsóbb árat vitt a pénztárgépbe. Ezt követően 13.439 forintot fizetett, azonban az áruházból elvitt árucikkek valós ára ennél 10.445 forinttal több volt, így a terhelt azokat eltulajdonította.

[31] A terhelt ezt követően a 147. számú önkiszolgáló kasszájánál a vásárolt termékek egy részét beszkenelte a pénztárgépbe, míg a kosárban lévő termékek közül a csirke felsőcombót, a sárgabarackot és a mandarint lemérte, majd piros új burgonyaként, illetve vöröshagymaként megjelölve a tényleges árnál jóval olcsóbb árat vitt a pénztárgépbe. Ezt követően 7.622 forintot fizetett, azonban az áruházból elvitt árucikkek valós ára ennél 5.835 forinttal több volt, így a terhelt azokat eltulajdonította.

[32] A terheltet 2022. augusztus 27. napján, a kasszasortól történt távozást követően a biztonsági őr ellenőrzés alá vonta és a terheltnél, valamint a társainál lévő termékeket visszavette, így az okozott kárból 13.185 forint megtérült.

[33] A terhelt a bűncselekmény elkövetésével a üzlet Global Zrt. sértettnek összesen 55.823 forint kárt okozott.

[34] A fenti tényállás alapján a főügyészség a felülvizsgálati indítványában helyesen hivatkozott arra, hogy a járásbíróság a büntetővégzésében a vád tárgyává tett cselekményeket tévesen minősítette.

[35] Az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntettét az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett információs rendszerbe adatot bevisz, az abban kezelt adatot megváltoztatja, törli, vagy hozzáférhetetlenné teszi, illetve egyéb művelet végzésével az információs rendszer működését befolyásolja, és ezzel kárt okoz [Btk. 375. § (1) bekezdés].

[36] A Btk. törvényjavaslatának indokolása szerint az információs rendszer felhasználásával elkövetett, kárt okozó magatartások elsősorban vagyoni érdekeket sértő, csalásszerű magatartások, mindazonáltal ezeket a csalástól elkülönítetten indokolt szabályozni, hiszen hiányzik a klasszikus értelemben vett tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás. A kárt az információs rendszer jogtalan befolyásolása okozza. A törvény ennek megfelelően a vagyon elleni bűncselekmények fejezetében önálló tényállásként szabályozza az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalást.

[37] A bűncselekmény jogi tárgya kettős, a tulajdon védelme mellett az egyes információs rendszerek integritása, rendeltetésszerű működéséhez fűződő magán- illetve közérdek. Ebből következően a pusztán a tulajdonviszonyok érintetlenségét védő lopás törvényi tényállásához (Btk. 370. §) képest többlet tényállási elemet tartalmaz, vagyis speciális szabályozást jelent. Más szóval a lopás és az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás egymással az általános–különös viszonyában áll. Amennyiben a speciális tényállás valamennyi eleme megvalósul, a cselekmény információs rendszer felhasználásával elkövetett csalásként minősül.

[38] A törvény az információs rendszer fogalmát meghatározza: az adatok automatikus feldolgozását, kezelését, tárolását, továbbítását biztosító berendezés, vagy az egymással kapcsolatban lévő ilyen berendezések összessége [Btk. 459. § (1) bekezdés 15. pont].

[39] A főügyészség helyesen mutatott rá, hogy az áruházi önkiszolgáló pénztár szükségszerűen információs rendszerként (is) működik, mivel a vásárló által leolvasott vonalkód vagy bevitt egyéb adat automatikus feldolgozásával állapítja meg – az áruház számítógépes nyilvántartása alapján – a termék fajtáját és eladási árát, valamint érzékeli annak tömegét is. Ezen túl összeköttetésben áll a fizetésre szolgáló bankkártya terminállal is. Mindez a felhasználók (vásárlók) előtt is ismert, illetve a használat során nyilvánvaló.

[40] Kétségtelen az is, hogy a terhelt az önkiszolgáló kassza használata során annak informatikai rendszerébe valótlan adatot vitt be az általa megvásárolni kívánt árucikk helyett más termékre vonatkozó valótlan adat (vonalkód, termékfajta, illetve mennyiség) bevitelével. Ezt a szándékos magatartását, azzal a – haszonszerzési – céllal fejtette ki, hogy a termékért ne a tényleges, magasabb árát kelljen megfizetnie. Az ily módon hamisan árazott termékeket pedig nagyrészt az áruházból elvitte, és ezzel a sértettnek kárt okozott. A kár összege – ahogy az a tényállásban is szerepel – megegyezik a ténylegesen elvitt és a pénztárnál kifizetett áruk ellenértékének különbözetével.

[41] A felülvizsgálati indítvány érvei helyesek voltak abban is, hogy a BH 1994.648. szám alatt közzétett eseti döntés alapjául szolgáló tényállás lényegesen különbözik a jelen ügytől; elsődlegesen abban, hogy a terhelt nem a pénztáros megtévesztésével, hanem az informatikai rendszerbe bevitt valótlan adat révén fizetett az áruk tényleges vételáránál kevesebbet, és okozott kárt. Ekként az eseti döntésben kifejtett érvek a jelen ügyre nem vonatkoztathatók.

[42] Mindezek alapján a Btk. 375. § (1) bekezdésében meghatározott információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntettének valamennyi törvényi tényállási eleme megvalósult.

[43] Az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntettének – a Btk. 462. §-ára és a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 177. § (1) bekezdésére figyelemmel – nincs szabálysértési alakzata, ezért a bűncselekmény alapesetét megvalósító cselekmény csekély összegű kár bekövetkezése esetén is tényállásszerű (Bfv.I.1369/2023/9.).

[44] A terhelt a cselekményeket rövid időközönként, ugyanazon sértett sérelmére valósította meg, és az egységes akaratelhatározással történt elkövetés sem vonható kétségbe. Ezért a bűncselekmény nem többrendbeli (halmazat), hanem a Btk. 6. § (2) bekezdésére figyelemmel a folytatólagosság egységébe tartozik.

[45] A terhelt cselekményeinek helyes minősítése tehát a Btk. 375. § (1) bekezdésébe ütköző, és aszerint minősülő, folytatólagosan megvalósított információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntette.

[46] Az elbíráláskor hatályos eljárási törvény szerint az információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás valamennyi esetére, ekként a jelen ügy tárgyát képező, helyes minősítés szerinti bűncselekményre is kizárólagos illetékességi szabály vonatkozott.

[47] A bíróságnak a hatáskörét és az illetékességét a büntetővégzés meghozatalára irányuló, tárgyalás mellőzésével lefolytatott eljárásban is hivatalból vizsgálnia kell [Be. 739. § (1) bekezdés, 23. §]. A bíróságok hatásköre (és kizárólagos illetékessége) a vád tárgyává tett cselekmény helyes és törvényes minősítéséhez igazodik, függetlenül annak az ügyesség vagy a bíróság általi esetlegesen téves vagy hiányos minősítésétől (BH 2022.287.).

[48] Ha megalapozottan feltehető, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a vádirati minősítéshez képest más bűncselekmény vagy további bűncselekmény megállapítására lehet alkalmas, a bíróság végzésével megállapítja, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a vádtól eltérően hogyan minősülhet [Be. 495. § (1) bekezdés a) pont]. Ezt követően pedig a bíróság e döntésének megfelelően – amennyiben szükséges – rendelkezik az ügy áttételéről is.

[49] A jelen ügyben a vádiratban írt tényállás és az abban foglalt cselekmények helyes minősítése alapján – az illetékesség hiányára hivatkozva – az ügy áttételének lett volna helye [Be. 484. (1) bekezdés a) pont, 485. §]. A Gyöngyösi Járásbíróság azonban az eltérő minősítés lehetőségét nem állapította meg és ebből eredően az ügy áttételéről sem rendelkezett, hanem büntetővégzéssel az ügyet jogerősen befejezte.

[50] A járásbíróság ezzel feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási hibát vétett, mert olyan bűncselekményt bírált el, amely más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozik. Mindezek alapján a főügyesség felülvizsgálati indítványának erre vonatkozó megállapítása alapos.

[51] Ha az alapügyben a bíróság a jogerős ügydöntő határozatát a Be. 649. § (2) bekezdés a)–d) pontjában meghatározott valamely eljárási szabálysértéssel hozta meg a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti, vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot új eljárásra utasítja, vagy az ügyiratokat az ügyességnek megküldi [Be. 663. § (2) bekezdés].

[52] A hatáskörre és a kizárólagos illetékességre vonatkozó szabályok megsértésében megnyilvánuló feltétlen eljárási szabálysértés miatti hatályon kívül helyezés megnyitja annak a lehetőségét, hogy az ügyben a törvény szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság járasson el.

[53] Ugyanakkor a Kúria a BH 2018.328. szám alatt megjelent eseti döntésében elvi éllal mondta ki, hogy az adott ügyben a hatályos Be. 608. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés a különleges – az Országos Bírósági Hivatal elnöke általi kijelölésen alapuló – kijelölés hiánya miatt nem állapítható meg. A Be. 868. § (1) bekezdésére figyelemmel 2018. július 1. napját követően a felülvizsgálati eljárásokban is e törvényt kell alkalmazni, ezért nincs helye a Be. 663. § (2) bekezdésén alapuló hatályon kívül helyezésnek. Így az ügyészi indítványt – a törvényi változásra tekintettel – már nem tekintette megalapozottnak {Indokolás [18]-[20] bekezdés}.

[54] A Kúria a szintén kijelölt bíró kötelező eljárásának hiányából adódó feltétlen eljárási szabálysértés kapcsán a Bfv.III.456/2020/33. szám (BH 2021.98.) alatt közzétett döntésében kifejtette, hogy ha a bíróság eljárása valamilyen, törvényben meghatározott okból olyan fogyatékosságban szenvedett, ami miatt az így meghozott határozat a tartalmától függetlenül nem tekinthető érvényesnek, ez a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező szabálysértésnek az indoka. Ha azonban az elbíráláskor még a törvénnyel szemben megalakított bíróság összetétele az azt követően hatályba lépett törvény rendelkezéseinek megfelel, úgy valójában nincs olyan hiba, amit ki kellene küszöbölni, hiszen ebben az esetben a kiküszöbölés (ami a hatályon kívül helyezés lenne) azt jelentené, hogy ugyanolyan eljáráshoz vezetne, mivel az új, megismételt eljárásban értelemszerűen már a hatályos törvény szabályait kell alkalmazni. Vagyis ebben az esetben a kiküszöbölés valójában egy olyan hatályon kívül helyezést eredményezne, ami semmibe vezető. Eljárási szabály esetében

ugyanis nyilvánvalóan másról van szó, mint az anyagi jog nullum crimen és nulla poena sine lege elve esetében. Előbbi kapcsán azt kell szem előtt tartani, hogy a hatályon kívül helyezést követően, tehát a megismételt eljárásban követendő eljárási szabály az valójában ugyanaz lesz-e, vagy pedig a korábbihoz való visszatérés {Indokolás [71]-[73] bekezdés}.

[55] A Kúria megállapította, hogy ezen elvi állásponttól a jelen ügyben, a kizárólagos illetékesség megsértésével megvalósult eljárási szabálysértés esetén sem szükséges eltérni.

[56] Ugyanerre a végkövetkeztetésre vezet az Alaptörvény 28. cikk szerinti értelmezés is. Az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

[57] A Be. preambuluma – többek között – rögzíti, hogy az jogalkotó „a Büntető Törvénykönyv, illetve a nemzetközi jog által büntetendő bűncselekmények elkövetőinek a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog érvényesülését biztosító, hatékony és észszerű határidőn belül lefolytatott eljárásban történő felelősségre vonása célját” tartotta szem előtt a törvény megalkotásakor.

[58] A Be. törvényjavaslatának indokolása szerint az abszolút eljárási szabálysértések az elsőfokú bíróság eljárását és időnként döntését is befolyásoló olyan súlyos, a másodfokú eljárásban ki nem küszöbölhető szabálytalanságok, amelyek esetében – kivételek mellett – az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséről és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításáról kell dönten.

[59] A jelen ügyben az állapítható meg, hogy a cselekmény jogerős ítéleti minősítése a lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont] és a helyes minősítés szerinti információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntette [Btk. 375. § (1) bekezdés] büntetési tétele megegyezik, egyaránt három évig terjedő szabadságvesztés.

[60] Nyilvánvalóan nem lehet szó az eljárást és a döntést befolyásoló hibáról, illetve annak kiküszöböléséről akkor, ha a – cselekmény téves minősítéséből eredő – kizárólagos illetékesség megsértése miatti hatályon kívül helyezést követően a hatályos törvény szerint a megismételt eljárásban ugyanaz a bíróság járna el, mint az alapügyben, és egyéb abszolút eljárási szabálysértés nem állapítható meg. A jogalkotói célnak mondana ellent, egyúttal sértené a józan ész és gazdaságos célt szolgáló norma követelményét is a jogerős határozat hatályon kívül helyezése olyan kizárólagos illetékességi ok alapján, amely a felülvizsgálat idején már nem áll fenn, és a kasszáció következtében ugyanaz a bíróság járna el, amely a felülvizsgálattal támadott határozatot hozta. Az is megállapítható, hogy – a kizárólagos illetékesség hivatkozott törvényi módosításán túl – olyan szervezeti változás vagy egyéb, az elbírálást befolyásoló körülmény sem áll fenn, amely az eljárás megismétlését indokoltá tenné.

[61] E vonatkozásban nem jönnek figyelembe a kizárólagos illetékesség megváltoztatása kapcsán érvényesülő átmeneti szabályok sem. Az adott bűncselekményi kör tekintetében a kizárólagos illetékességet 2024. augusztus 1. napjával megszüntető jogszabályváltozásra figyelemmel beiktatott Be. 868. § (3a) bekezdés szerint: ha az ügy 2024. július 31. napjáig a bírósághoz érkezett, ezt követően is az a bíróság folytatja le az eljárást, amely a 21. § (5) bekezdésének 2024. július 31. napján hatályos szövege szerint rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel. Az átmeneti szabály alapján a korábban kizárólagos illetékességgel rendelkező székhelyi bíróság folytatja le a folyamatban lévő eljárásokat.

[62] Ezen átmeneti rendelkezés azonban a jelen ügyben nem alkalmazható arra tekintettel, hogy a büntetővégzés jogerőre emelkedésével a büntetőeljárás 2024. augusztus 1. napja előtt befejeződött. Az esetleges hatályon kívül helyezést követően pedig a megismételt eljárásban a hatályos, új illetékességi szabályok lennének alkalmazandók, amelyek alapján az eljárásra már nem a székhelyi bíróság, hanem – az általános illetékességi ok alapján – a Gyöngyösi Járásbíróság lenne illetékes.

[63] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdésében megjelölt további eljárási szabálysértést az első- és másodfokú bíróság eljárásában nem állapított meg.

[64] IV. Mindezek tükrében a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, ezért a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[65] A Be. 664. § (1) bekezdés szerint a felülvizsgálati eljárás során felmerült bűnügyi költséget, ideértve a felülvizsgálati indítvány megfogalmazására kirendelt védő díját is, a felülvizsgálati indítvány elutasítása esetén – az ügyészség által kezdeményezett felülvizsgálat esetét kivéve – az indítvány előterjesztője viseli. Más esetekben a bűnügyi költséget az állam viseli.

[66] A felülvizsgálati eljárásban a kirendelt védőt az észrevételért felkészülési díj illeti meg, amennyiben a felülvizsgálati indítványt nem ő készítette és eljárási cselekményre (nyilvános ülés tartására) nem került sor (BH 2020.287.IV.). A felülvizsgálati eljárásban védő kirendelésére került sor, a Kúria az észrevételt benyújtó kirendelt védő munkadíját a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII.27.) IM rendelet 7. § (3) bekezdése, valamint a 8. § (2) bekezdése alapján határozta meg. A bűnügyi költséget a Be. 664. § (1) bekezdés 2. mondata alapján az állam viseli.

[67] A Kúria az ügyben a Be. 655. § (2) bekezdés alapján öttagú tanácsban járt el.

[68] A végzés ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[69] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. november 19.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Tuba István Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró